

نام: سارا

نام خانوادگی: حسین پور

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد

رشته و گرایش: زبان و ادبیات فارسی، ادبیات کودک و

نوجوان

استاد راهنما: دکتر فریده پورگیو

تاریخ دفاع: 1391/11/30

بررسی سفر در مجموعه پارسیان و من با رویکرد یونگی

پژوهش حاضر با هدف بررسی کهن‌الگوی سفر قهرمان بر اساس رویکرد یونگی در مجموعه‌ای سه‌جلدی از رمان‌های ایرانی نوجوان و به منظور تشخیص و تطبیق مراحل سفر قهرمان اسطوره‌ای این سه داستان با الگوی سفر جوزف کمبل انجام شده است. جوزف کمبل، نویسنده و اسطوره‌شناس مشهور آمریکایی با بررسی قصه‌ها و افسانه‌های جهان، نشان داده‌است که چطور کهن‌الگوی سیر و سفر درونی انسان، در هر زمان و مکانی در قالبی جدید و در کالبد قهرمانان اسطوره‌ای تکرار می‌شود و هرگز از بین نمی‌رود. برای نشان دادن این الگو در داستان‌های اسطوره‌ای ایرانی، یک مجموعه رمان سه‌جلدی به نام پارسیان و من از آرمان آرین انتخاب شده است. این رمان در مدت بسیار کمی، مورد توجه بسیاری از خوانندگان نوجوان و نیز منتقدین قرار گرفت و به صورت بسیار موثری و در قالب داستان، نوجوانان را با سه دوره‌ی کهن اساطیری ایران‌زمین آشنا کرد و جوایز و تقدیرنامه‌های متعددی را نیز نصیب نویسنده‌ی موفق این مجموعه کرد. در این بررسی، ابتدا مراحل سفر قهرمان نوجوان در هر یک از سه رمان این مجموعه، به صورت جداگانه و بر طبق الگوی مراحل هفده‌گانه‌ی قهرمان در سه بخش اصلی عزیمت، آیین تشریف و بازگشت قهرمان، مورد بررسی قرار گرفتند. بر اساس این پژوهش، در رمان اول، به نام کاخ اژدها - که به سفر قهرمان به دوران اساطیری کاوه‌ی آهنگر و ضحاک ماردوش می‌پردازد - از هفده مرحله‌ی سفر که کمبل به آن اشاره می‌کند، تنها به دوازده مرحله برمی‌خوریم و به همین ترتیب در رمان‌های دوم با نام راز کوه پرنده - که به سفر قهرمان نوجوان به دوران رستم دستان و نبردهای پهلوانان می‌پردازد - به پانزده مرحله و نیز در رمان سوم با نام رستاخیز فرامی‌رسد - که به سفر قهرمان نوجوان به دوران فتوحات کورش کبیر می‌پردازد - قهرمان ده مرحله را از مجموع هفده مرحله می‌پیماید. بنابراین با بررسی و مقایسه‌ی مراحل که در هر یک از سفرها وجود داشته‌اند به این نتیجه می‌رسیم که با توجه به تطبیق حداکثری الگوی سفر نوجوان با الگوی سفر کمبل، می‌توان سیر و سفر قهرمانان این رمان ایرانی را تا حدود زیادی مطابق با کهن‌الگوی جهانی سیر قهرمان به حساب آورد؛ هم‌چنین مرحله‌ی «خدایگان» در هیچ کدام از رمان‌های این مجموعه یافت نشد. در نتیجه این پژوهش نشان می‌دهد که آرین در آفرینش نمونه‌ی ایرانی سفر اسطوره‌ای قهرمان اسطوره‌ای در قالبی جدید و در اثر ملی مستقل خویش برای نوجوانان، بسیار موفق عمل کرده‌است. بنابراین استفاده از عنصر سفر در رمان‌های نوجوان علاوه بر ایجاد جذابیت‌های فراوان برای نوجوانان، می‌تواند شیوه‌ی موثری برای آشنایی بیشتر آن‌ها با شخصیت‌ها و اسطوره‌های کهن ایران‌زمین باشد.

واژگان کلیدی: کهن‌الگوی (آرک تایپ) سفر، ادبیات نوجوان، رمان ایرانی نوجوان، رمان پارسیان و من،

الگوی سیر قهرمان جوزف کمبل، رویکرد یونگی، اسطوره.